

ХАВАР

O'ZBEKISTON POCHTA VA TELEKOMMUNIKATSIYALAR AGENTLIGI NASHRI

1992 yil martdan chiqa boshlagan

2001 yil, 6 aprel № 14 (447)

Sotuvda narxi erkin

«Тошкент шаҳар телефон тармоғи» акциядорлик жамияти муҳандислари – Людмила КУЦЕНКО ва Ольга РЕШЕТНИКОВАлар 1-33 электрон АТС ишга тушган дастлабки кунларданок самарали меҳнат қилиб, 1-32, 1-33, 1-36 АТСларнинг намунали ишлашида ўз ҳиссаларини қўшиб келишмоқда.

Т. ЛУТФУЛЛАЕВ суратга олган

БАЙРАМ БАЙРАМДЕК БЎЛДИ

Тошкент алоқа коллежидан Наврўз байрамига бағишланган шодиёналар бўлиб ўтди. Уқув даргоҳида коллеж ўқитувчилари, талабалар ва алоқа корхоналари ҳамда ташкилотларидан келган меҳмонлар иштирокида йиғилиш ўтказилди. Сўнгра талабалар спортнинг волейбол, футбол, теннис каби турлари бўйича ўзаро беллашдилар. Талаба қизлар ўртасида «Баҳор айёми» мавзусидаги кўрик-танловнинг ўтказилиши

байрам тантаналарини янада жонлантириб юборди. Шу кунги коллеж маъмурияти тарафидан ёзилган дастурхонга Наврўз таомлари тортилди ва унга меҳмонлар билан биргаликда талабалар ҳам таклиф этилди. Коллеж ҳовлисидаги шодиёналар кизигандан кизиб, куй кўшиққа уланди. Бу шуқули дамлар барчанинг кўнглини шодликка тўлдирди. Хуллас, байрам байрамдек бўлди.

Ўз мухбиримиз

ҚАЛОВИ ТОПИЛСА...

Жорий йилнинг январ ойида Ўзбекистон Республикаси Назорат қилувчи органлар фаолиятини мувофиқлаштирувчи Республика Кенгаши билан келишилган режага асосан Тошкент вилояти Давлат алоқа инспекцияси ходимлари томонидан Тошкент туманидаги «ORIAT» телерадиокомпанияси масъулияти чекланган жамият фаолияти текширилди. Аввалги текширишлардан фарқли равишда, инспекция ходимлари бу сафар яхши таассурот билан қайтдилар. Чунки ишлаш учун барча қулайликлар яратилган, хоналар озода, хар битта ишчи-ходим компьютер билан таъминланган. Айниқса, ходимлар учун арзон, сифатли овқатланиш, эрталаб ва кечқурун махсус машинада ишга ке-

либ-кетиш учун шароит яратилгани эътиборга молик. Бундан ташқари туман ички ишлар бўлими билан тузилган шартнома асосида кўриқлаш хизмати ҳам йўлга қўйилган. — Келгусида ишчи-ходимларни бепул овқат ва кийим-бош билан таъминлашни ҳам режалаштириб қўйганмиз, — дейди «ORIAT» телерадиокомпанияси масъулияти чекланган жамияти бош директори Ш. Толипов. — Улар учун хорижликларниқидан қолишмайдиган шароитлар яратиб беришга ҳаракат қилаямиз.

Корхона ходимларидан Д. Назиров, Н. Иноятов ва В. Панкрашинлар жамоадаги иш шароити ҳамда корхона раҳбар-

(Давоми 2-бетда.)

Бухоро вилояти телекоммуникация тармоқларининг тақдимот маросими бўлиб ўтди. Ушбу тадбир доирасида ўтказилган Ўзбекистон телекоммуникация ходимларининг семинар-кенгаши иштирокчилари сўнгги йилларда вилоят алоқа тизимида рўй берган барча ўзгаришлар билан танишдилар.

Ўзбекистон Республикаси телекоммуникация ходимларининг семинар-кенгаши Бухоро вилояти Алоқа уйида бўлиб ўтди. Куннинг биринчи ярмида семинар қатнашчилари Бухоро вилояти телекоммуника-

ри А. Жўрабоев олиб борди. У ўз нутқида республикада телекоммуникацияни ривожлантириш ниятида муҳим аҳамиятга эга эканлигини айтиб, бозор муносабатлари шароитида маркетингнинг муҳимлиги, бу борада республикамиз алоқа ходимлари зиммасида катта масъулият борлигини, яъни хар бир алоқа ходими, айниқса раҳбар ва мутахассислар ушбу йўналишдаги билим ва малакаларини ошириб боришлари зарурлигини таъкидлади.

Шундан сўнг «Бухоро Телеком» АЖ бош директори Ш. Худойбердиевнинг «Алоқа хизма-

зи директори Р. Исаев, «Электр алоқасини ривожлантириш ва акциядорлик жамиятининг техник иқтисодий кўрсаткичлари» тўғрисида «Бухоро Телеком» АЖ бош муҳандиси У. Тўхтаев, «Электрон почта иши» хусусида Бухоро вилояти Биллинг маркази раҳбари С. Расуллов, «Корхоналарнинг тижоратчилик фаолиятини яхшилашда маркетингнинг аҳамияти ва роли» мавзусида «Ўзбектелеком» АЖ маркетинг бўлимининг бошлиғи А. Азимов, «Янги ташкил этилган марказлашган ҳисобхона иши» тўғрисида «Бухоро Телеком» АЖ бош ҳисобчиси Т. Жўраев-

АЛОҚАЧИЛАР ТАЖРИБА АЛМАШДИЛАР

ция тармоқларининг тақдимоти га бағишланган йиғилишида иштирок этдилар.

Ушбу йиғилишни «Бухоро Телеком» акционерлик жамиятининг бош директори Ш. Худойбердиев кириш сўзи билан очди. Шундан сўнг вилоят алоқачиларининг мазкур тақдимот муносабати билан вилоят ҳокими С. Хусенов, Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлиги Бош директорининг биринчи ўринбосари А. Орипов, «Ўзбектелеком» АЖ Бош директори А. Жўрабоевлар табриқладилар. Семинар-кенгаш қатнашчилари алоқа уйининг дид билан безатилган залларидаги компьютерлар ёрдамида бошқариладиган автомат-телефон алоқаси тизими усуналари иши билан танишдилар ҳамда муҳандис-техник ходимлар билан мулоқотда бўлдилар. Рақамли шаҳарлараро автоматик телефон станцияси ва Бухоро шаҳридаги телефон станциялари электрон коммутаторлари локал компьютер тармоғи бўлими иши билан яқиндан танишдилар.

Куннинг иккинчи ярмида семинар-кенгашнинг япи йиғилиши бўлиб ўтди. Уни «Ўзбектелеком» акционерлик компаниясининг Бош директо-

тини жаҳон андозалари талаблари даражасида олиб боришда вилоят микёсида амалга оширилган ишлар хусусида»ги маърузаси тингланди.

Маърузачи маълумоти га қараганда, Бухоро вилоятида барча алоқачилар учун ибрат олишга арзийдиган бой тажриба тўпланганки, уни кейинги йиллардаги иқтисодий ва техник кўрсаткичлардан ҳам билиб олса бўлади. Мисол учун 2000 йилда 1,5 миллиард сўмдан ортик электр алоқаси хизмати кўрсатилган. Даромадлар ўсиши эса 1999 йилга нисбатан 162,2 фоизни ташкил этган. 12,2 миллион сўмлик халқаро ва шаҳарлараро телефон сўзлашувлари амалга оширилгани ва 27 мингтадан кўпроқ телеграмма юборилганлигини айтиш мумкин. Хусусан, олинган соф фойда 92,5 миллион сўмни ташкил этди. Бу ютуқлар ўз-ўзидан бўлгани йўқ, албатта. Бунда барча АТСларнинг реконструкция қилинганлиги, уларнинг рақамли, замонавий жиҳозларга ўтказилганлиги буғунги кунда ўз самарасини бераётир.

Шунингдек, «Ўзбекистон Республикаси телекоммуникациялари рақамли тармоқларидан фойдаланиш самарадорлигининг таҳлили» ҳақида Фан-техника ва маркетинг тадқиқотлари марка-

ларнинг маърузалари тингланди.

Маърузалар юзасидан музокараларда «Сирдарё Телеком» АЖ бош директори С. Умаров, «Хоразм Телеком» АЖ бош директори М. Собиров, «Ўзбектелеком интернеши» Ўзбекистон – Индонезия қўшма корхонаси бош директори Т. Бикметов, «Тошкент шаҳар телефон тармоғи» АЖ бош директори С. Аъзамов ва бошқалар сўзга чиқдилар.

Семинар қатнашчилари Фиждудон ва Вобкент филиаллари иши билан ҳам яқиндан танишиб, янги таъмирланган иншоотларни кўздан кечирдилар. Аҳолига алоқа хизмати кўрсатиш бўйича яратилган шароитлардан мамнун бўлишди. Ушбу дустона мулоқотларда республикамиз алоқа ходимлари ўзаро тажриба алмашдилар. Улар «Бухоро Телеком» АЖнинг кейинги йилларда қўлга киритган ютуқлари, тинимсиз изланишлари ва саъй-ҳаракатлар самараси эканлигини таъкидладилар. Семинар-кенгаш қатнашчилари Бухоро шаҳрининг диққатга сазовор жойларини, тарихий ва маданий ёдгорликларини томоша қилдилар.

А. ИСМАТОВ,
жамоатчи мухбиримиз,
Бухоро вилояти

ОЛАМДА НИМА ГАП?

• ЯНГИЛИКЛАР • ВОКЕАЛАР • ХАВАРЛАР

• **Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов Германия Федератив Республикаси Федерал Президенти Йоханнес Раунинг тақлифига биноан шу йил 2-5 апрел кунлари расмий таширф билан Германия Федератив Республикасида бўлди.**

• Берлинда профессор Леонид Левитиннинг Кембридж наشريётида чоп этилган

«Ўзбекистон тарихий бурилиш палласида» номли китобининг тақдимот маросими бўлиб ўтди.

• **Болгария ҳукумати Россия, Украина ва Грузия фуқаролари учун виза режими 1 октябргача бекор қилганлигини эълон қилди.**

• Югославиянинг собиқ президенти С. Милошевич ҳибсга олиниб, Белграднинг марказий қамқоҳонасига жойлаштирилди.

• Британия вазирлар маҳ-

камаси оксил касаллиги эпидемияси тарқалиши муносабати билан 2004 йилгача гўшт экспортини қисқартириш ҳақида қарор қабул қилди.

• Шанхайда шаҳарни ободонлаштириш ва қўқаламзорлаштириш бўйича оммавий компания бошланди.

• Францияда «Музейлар баҳори» байрами бошланди. Шу муносабат билан мамлакатнинг барча музейларига кирувчиларга бепул хизмат кўрсатилди.

• Сан-Маринода миллий валютанинг сўнгги намунаси муомалага киритилди.

ХАРИДОРГИР МАҲСУЛОТЛАР

Республикамиздаги ихтисослаштирилган лойиҳа конструкторлик бюроси — «PRENOS» рақобатбардош халқ истеъмол моллари ва алоқа ускуналари ишлаб чиқарадиган корхоналардан биридир.

«PRENOS» республика алоқа корхоналарининг талаб ва эҳтиёжидан келиб чиқиб маҳсулотлари турини доимий равишда янгилаб ва кенгайтириб бормоқда. У ўзининг 13 йиллик фаолиятида замон талаблари даражасидаги маҳсулотлари билан истеъмолчилар орасида муносиб ўрин топа олди.

Хозирги кунда конструкторлик бюроси ўндан ортиқ маҳсулотларни, жумладан мамлакатимиз ички эҳтиёжи ва экспорт учун кредит карточкали таксофонлари, турли шaroитларда ишлатишга мўлжалланган телефон аппаратлари, шаҳарлараро таксофонлар, кўпдастурли радиоприёмниклар, таксофон ва телефон аппаратлари учун эҳтиёт қисмлар ва яна бир қатор ускуналарни ишлаб чиқармоқда. У Россия, Қозғистон, Беларус, Украина ва Латвия каби давлатлардаги турдош корхоналар билан ҳам ҳамкорликни изчил давом эттиряпти.

Қуйида корхонада ишлаб чиқарилаётган айрим маҳсулотлар ва улардан фойдаланиш ҳақида маълумот берамиз.

Кредит карточкаси:

Алоқанинг бу тизими кредит карточкаси билан оддий АРТ-69 таксофонлари орқали ҳам шаҳарлараро ва маҳаллий телефон сўзлашувларини амалга ошириш имконини беради. Карточка билан ҳисобкитоб қилиш имконияти меҳмонхона ва корхоналардаги таксофонларда ҳам мавжуд.

Таксофондан «3» рақамини териш билан тизим уни назорат аппаратиغا улайди. Бунда таксофон электр қуввати билан таъминланади ва сигнал (зуммер)ни беради. Карточка коди терилгач, агар карточкада кредит мавжуд бўлса, тизим таксофонни АТСга улайди. Кредит тугашидан 30 секунд олдин А абонентга 20 мс давомида оғохлантيرувчи сигнал юборилади ва кредит тугаши билан тизим А абонент аппарати 1 сек. давом этган оғохлантиришдан сўнг ўчириб қўяди. Барчаси меъёр-

қамлар сони 200 тани ташкил этади. Унга боғлиниш, яъни чақирив РЕЛО сигналли тўпланда амалга оширилади. Чақирив сигналнинг давомийлиги 200 мс.дан кам эмас. Номинал частоталар 700, 900 Гц.

Частоталарнинг номинал кўрсаткичлардан оғиши ±13 фоизгача.

Икки частотали код комбинацияси юборилишининг давомийлиги (40±1) Мс. Код таркибининг комбинациялари:

— товуш узатилишидаги тебраниш частоталари 900 Гц 700 Гцдан, 1700 Гц 1300 Гцга бўлади.

Аппарат экранда кодлар чақиривнинг кўрсаткич тартиби, абонент рақами ва категорияси берилади. У қўшимча хизмат талаб қилмасдан узлуксиз, кечачу кундуз ишлатишга мослаштирилган.

Шаҳарлараро МТ-2 русумли таксофони:

Бу таксофон сўзлашувлар ҳақини жетонларда тўланган ҳолда шаҳарлараро телефон боғланишларини ўрнатишга мўлжалланган. Шунингдек, у ўғринча ҳақини тўламасдан сўзлашувлардан ҳимоялангани ҳам таъминлайди. МТ-2 абонент пунктлари ва ва кўча телефон кабиналарига ўрнатилади ва АТСнинг абонентлик линиясига қўшимча стационар жиҳозларсиз уланади. У тармоқнинг 220 В кучланиши 50 Гц частотали ўзгарувчан ток манбаида ишлайди.

Хуллас, ихтисослаштирилган алоқа лойиҳа конструкторлик бюроси ишлаб чиқараётган маҳсулотлар нафақат республикамизнинг, балки МДХ республикаларининг алоқа ускуналарига бўлган эҳтиёжини қондиришга хизмат қилмоқда.

Х. КРИМОВ

ҚАЛОВИ ТОПИЛСА...

(Боши 1-бетда.)

ларининг саъй-ҳаракатидан мамнун эканликларини билдиришди.

Сир эмас, айрим жойларда ишчи-ҳодимларга ана шундай қулай шароитлар яратилмаган. Фақат янги рақамли станциялар ишга туширилган акциядорлик жамиятларининг баъзи филиалларида бу масалага жиддийроқ эътибор қилинмоқда. Масалан, «Тошкент Телеком» акциядорлик жамиятига қарашли Дўстобод, Бўка, Зангиота ва Чиноз филиаллари текширишдан ўтказилганда, хоналарнинг таъмирланмаганлиги, ишчи-ҳодимлар белгиланган талабларга жавоб бермайдиган шароитларда ишлатишга мўлжалланган компьютер техникаси нари турсин, ишга яроқли оддий асбоб-ускуналарни ҳам тополмайсиз. Ишчиларнинг эскирган пайвандлагичдан фойдаланаётгани ачинарлидир. Айрим филиаллардаги монтер ва кабелчиларнинг иш шароитлари тўғри-

сида-ку гапириш ҳам ортиқча. Бундай ҳолатлар фақат юқорида мисол келтирилган филиаллардагина эмас, бошқа алоқа корхоналарида ҳам учрайдими бундай камчиликлар молиявий етишмовчиликлар туфайли учраётганлиги айтилади. Аммо, бу ахвол қачонгача давом этади? Олма пиш, оғзимга туш деб ўтираверган билан иш битармикан?

«Бирни кўриб фикр қил, мингни кўриб шукур», — дейди доно халқимиз. Тошкент вилоятининг Тошкент тумани, Ф. Абдуллаев номли ширкат хўжалигидаги янги ташкил этилган «ORIAT» телерадиокмпанияси масъулияти чекланган жамиятининг алоқа соҳасида олиб бораётган ишларини кўриб, беихтиёр ҳаракат қилса бўларканку, дейиш мумкин. Демак, ҳамма гап ишни тўғри ташкил этишга боғлиқ экан.

Ашурбой РЎЗМЕТОВ,
Тошкент вилояти давлат алоқа инспекцияси катта инспектори

«TOSHKENT TELEKOM» АКЦИОНЕРЛИК ЖАМИЯТИ АКЦИЯДОРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Акционерларнинг навбатдаги умумий йиғилиши 2001 йил, 11 май, соат 10.00да Тошкент шаҳар, Т. Шевченко кўчаси, 17 «А» уйда ўтказилади.

Рўйхатга олиш соат 9.30дан бошланади.

КУН ТАРТИБИ:

1. «Toshkent Telekom» АЖ ижро органининг 2000 йил учун молиявий-хўжалик фаолияти ва унинг 2001 йилга мўлжалланган фаолияти ҳақидаги ҳисоботи.
2. Корхонанинг йиллик ҳисоботи, бухгалтерлик баланслари, фойда ва зарар ҳисоб-китобларини тасдиқлаш.
3. Тафтиш комиссияси ва аудитор хулосалари.
4. Аудиторни тасдиқлаш.
5. Тафтиш комиссиясининг сайлаш.
6. Кузатув кенгаши аъзоларини сайлаш.
7. «Toshkent Telekom» АЖ таркибидagi ўзгаришлар ҳақида.
8. «Toshkent Telekom» АЖ уставига ўзгаришлар ва қўшимчалар киритиш.

«Toshkent Telekom» АЖ Кузатув кенгаши

«ТОШКЕНТ ПОЧТАМТИ» АКЦИОНЕРЛИК ЖАМИЯТИ акциядорларининг умумий йиғилиши 2001 йил, 30 апрел, соат 10.00да Тошкент шаҳар, Шахрисабз кўчаси, 7-уй, «Тошкент почтамти» АЖнинг мажлислар залида ўтказилади. Акциядорлар соат 9.00дан бошлаб рўйхатга олинади. Акциядорлар рўйхати 2001 йил, 31 мартдаги ҳолатга кўра тузилади.

КУН ТАРТИБИ:

1. Акционерлик жамиятнинг 2000 йилги молиявий-хўжалик фаолияти яқунлари ҳисоботини тасдиқлаш.
2. Акционерлик жамият акцияларига доир дивиденд суммалари, уларни тўлаш муддатини тасдиқлаш.
3. Корхонанинг 2000 йилги қимматли қозғалар бўйича йиллик ҳисоботини тасдиқлаш.
4. Тафтиш комиссиясининг ҳисоботи.
5. Корхона аудиторини тасдиқлаш.
6. Кузатув кенгашининг ҳаражатлар сметасини тасдиқлаш.

«ТОШКЕНТ ПОЧТАМТИ» АЖ 2001 ЙИЛ 1 ЯНВАР ҲОЛАТИГА БАЛАНСИ (МИНГ СЎМ)

Актив	Пассив	
Асосий воситалар (қолдиқ қиймати)	Устав капиталли	151775
Номуддий активлар (қолдиқ қиймати)	Қўшилган капиталли	3893
Капитал қуйилмалар	Резерв капиталли	3890
Узоқ муддатли инвестициялар	Таксимланмаган фойда	27792
Ишлаб чиқариш заҳиралари	Максадли тушум ва фондлар	23874
Олиб сотилган товарлар	Келгуси давр даромадлари	200413
Келгуси давр сарфлари	Узоқ муддатли кредитлар	9674
Пул маблағлари	Қуққа муддатли кредитлар	86649
Газнадаги пул маблағлари	Харидор ва буюртмачилардан олинган буюклар	102793
Дебиторлар	Кредиторлар	113156
БАЛАНС	БАЛАНС	723909

2000 ЙИЛДАГИ МОЛИЯВИЙ НАТИЖАЛАР (МИНГ СЎМ)

Маҳсулот (иш, хизмат) сотиш тушум	839249
Сотишдан олинган соф тушум	758566
Сотишдан тушган ялпи молиявий натижа	209005
Асосий ишлаб чиқариш фаолиятининг молиявий натижаси	68367
Ҳисобот давридаги соф фойда	25697

«Тошкент почтамти» АЖ Кузатув кенгаши

ТАБРИКЛАЙМИЗ!

«Қорақалпоқ почтаси» акционерлик жамияти Беруний филиали жамоаси «Кўккўз» алоқа бўлими бошлиги **Ражаббой ОДАМБОВ**ни кутлуг 50 ёши билан самимий табриқлайди. Унга узоқ умр, সিҳат-саломатлик алоқа соҳасидаги ишларида омад тилайди.

«Андихон Телеком» акциядорлик жамияти Андихон шаҳар бўлими «08» жамоаси Марказий таъмирлаш бюроси ходими **Одина УМАРОВА**ни туғилган куни билан самимий кутлайди. Унга узоқ умр, мустаҳкам соғлиқ, келгуси ишларида муваффақиятлар доимо ҳамроҳ бўлиб қолишини тилайди.

«ЎЗБЕКИСТОН МАРКАСИ» АКЦИОНЕРЛИК ЖАМИЯТИ

акциядорларининг умумий ҳисобот йиғилиши 2001 йил, 17 май, соат 11.00да Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 28 «А» уй, «Ўзбекистон маркаси» АЖ биносида ўтказилади. Акциядорлар соат 10.00дан бошлаб рўйхатга олинади.

Йиғилишда 2001 йил, 30 март ҳолатига кўра акциядорлар реестрига киритилган акциядорлар қатнашиш ҳуқуқига эга. Барча акциядорлар ўзлари билан паспорт ва ишончномаларини олиб келишлари шарт.

КУН ТАРТИБИ:

1. Акциядорлик жамиятнинг 2000 йилги иш яқунлари ва фаолиятининг асосий йўналишлари тўғрисида йиллик ҳисобот.
2. Тафтиш комиссиясининг ҳисоботи.
3. Акциядорлик жамиятнинг 2001 йил, 1 январ ҳолатига кўра бухгалтерия балансини тасдиқлаш.
4. Акциядорлик жамиятнинг 2000 йилги фойда ва зарарлар тўғрисидаги ҳисоботини тасдиқлаш.
5. 2000 йил учун фойда ва дивидендлар миқдорининг тақсимлангани.
6. Тафтиш комиссиясининг таркибига ўзгаришлар киритиш.
7. Акциядорлик жамиятнинг 2001 йил учун ташки аудиторини тасдиқлаш.

«Ўзбекистон маркаси» АЖ
Кузатув кенгаши

С COSCOM GSM уяли алоқа хизматларидан фойдаланинг!

Соҳибқирон Амир Темур Сарой Мулк хонимни ўз никоҳига олган, «кўрагон» унво-нига мушарраф бўлди.

Амир Темур маликани ўз никоҳига олгунга қадар унинг ҳарамиди бошқа хотинлари ҳам бўлган. Лекин хон авлодига мансуб Сарой Мулк хоним ҳарамдаги барча маликалардан фарқли равишда «катта хоним» ёхуд «Бибихоним» деган унвога сазовор бўлди. Албатта, бундай мартабага эришиш, ҳукмдор эъзозига

билан таъминлашга маблағ етишмай қолади. Ниҳоят, Амир Темур Самарқандга чопар йўллаб, Сарой Мулк хонимга мактуб жўнатади. Мактуб қисқа бўлиб, «Кўшининг захираси тугади, хазинадан зар юборинг», дейилганди. Сарой Мулк хоним мактуб мазмунидан огоҳ бўлган, мактубнинг орқа томонига «Улуғ амир, зарингиз тугаган бўлса, сийёсатингиз ҳам тугадими?» — деб ёзади ва уни чопарга тўтқазади.

Сарой Мулк хонимнинг қи-но-

Сарой Мулк хоним етакчилигида бошқа хотинлари ҳам юзлари-да парда ташлаб ўтиришади. Испан қироли юборган ҳадиялар орасида ҳукмдорга кўпроқ қизил мовут маъқул бўлган. Бу ҳақда у аввало Сарой Мулк хоним билан фикрлашади. 1404 йил, 17 октябр жума куни Сарой Мулк хоним ҳам катта зиё-фат беради. Ушбу зиёфатда бошқа элчилар қаторида испан эл-чиси Рио Гонзалес де Клавихо ҳам қатнашган.

Накл қилишларича, Сарой

хур Бибихоним масжиди жомеъси ҳам бор. Бу масжидни Амир Темур Ҳиндистон юри-шидан қайтиб келган, 1399-1404 йиллар мобайнида ўзининг суюкли бекаси бўлиши Сарой Мулк хонимга атаб қур-дирган. «Бибихоним» номи билан машҳур бўлган, Ўрта Осиёдаги обидаларнинг энг йириги саналган ушбу жомеъ масжиди ҳозиргача сақланиб қолган.

Даврлар ўтиши билан зил-зилалар таъсирида масжид анча пугур-дан кетиб, вайронага айланган. Бироқ у ҳамон ўз салобатини эслаб тур-ади.

Ҳозирда бир-бири билан бо-ланмаган олти бўлакдан иборат бўлиб, ҳовлининг юқори қисмида меҳробли, баланд пештоқли биноси, пойгакда масжиднинг иккига ажралган пештоқи ҳамда шимоли-ғарб қисмида яқка ҳолда сақланиб қолган минораси мавжуд. Ўз даврида мазкур бўлақлар уч қатор оқ мрамар устунли, енгил равоқли пешайвонлар билан бир-бирига бирлаштирил-ган бўлиб, уларнинг устида 400 та гүмбазчалар бўлган.

Соҳибқирон Сарой Мулк хонимдан фарзанд кўрмаган. Аммо Соҳибқирон ўз ўғли Шохрух Мирзонинг суюкли на-биралари Мухаммад Султон Мирзо, Халил Султон Мирзо, Улуғбек ва бошқа шаҳзода-ларнинг тарбиясини бевосита малика ихтиёрига топширган эди. Бундан шуни англаш мумкинки, Амир Темур Сарой Мулк хонимни жуда хурмат қилган ва ардоқлаган.

И. АХМЕДОВ
тайёрлаган

САРОЙ МУЛК ХОНИМ

• Буюклар муҳаббати

яли сўзидан қаттиқ мутаассир бўлган шох ниҳоят бир қарорга келади: лашкаргоҳда сўйилган кўй, қорамол, от ва туя суюқла-рини ўша кунгача йиғдириб, тур-ли ҳажмларда ясаптириб қиймат белгилайди ва унга пўлат муҳ-рини қиздириб тамга бостира-ди. Буни эса муваққат пул ўрни-да муомалага киритишга фар-мон беради. Натижада, шаҳар ва кишлоқлардан суюқ пулга қўшин учун озиқ-овқат сотиб олинади. Тез кунларда Исфаҳон шаҳри-ни эгаллагач, суюқ пуллар зар билан алмаштирилади.

Саройда жорий қилинган тар-тибга кўра, хорижий элчилар-ни қабул қилиш маросимлари-да ҳукмдор ёнида хотинлари ҳам иштирок этишган. Испания қироли Генрих III нинг Самар-қанд ҳукмдори Амир Темур ҳузур-ига юборган элчиси Рио Гон-залес де Клавихонинг ёзишича, 1404 йил, 8 сентябр душанба куни Амир Темур Самарқанд че-тидаги «Дилқушо» боғида элчи-ларни қабул қилади. Клавихо-нинг хикоя қилишича, қабул ма-росимида ҳукмдорнинг ёнида

Мулк хоним ўз жамғармаси ҳисо-бидан савоб учун бир мадраса бино қилдиришга Амир Темур-дан ижозат сўрайди. Ҳукмдор-дан рухсат бўлган, отаси Қозон-хон томонидан совга қилинган бир жуфт олмос балдоғини со-тувга қўйиб, бу маблагни мад-раса қурилишига сарфлайди.

Сарой Мулк хоним қурдирган мадраса XIV аср охири ва XV аср бошларида Самарқанддаги мад-расалар орасида улкан ва маҳоб-батлиги билан ажралиб тур-ган. Мадрасага замонасининг етук мударрислари тайинланиб, улур толиби илмларга диний ва дунёвий илмлардан дарс бер-ганлар. Малика эса мадраса то-либи илмларининг аҳолидан тез-тез хабар олиб, уларга до-имо ҳомийлик қилиб турган.

Афсуски, мадраса биноси ҳу-суматлар қурбонига айланди. У XVI аср охирида Бухоро Амيري Абдуллахоннинг темирйўллар-ни сибатан бўлган хусумати тудрай-ли, махсус фармон билан буз-дириб ташланади. Фақат унинг ёнига қурилган мақбараси сақ-ланиб қолган. Самарқандда маш-

МУАССИС:
Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлиги

Бош муҳаррир:
Шодмон
ОТАБЕК

ТАХРИР ХАЙЪАТИ:

Шомансур ОБИДУЖАЕВ
Шухрат ЖАББОР
Анатолий КУДИНОВ
Иззат АХМЕДОВ
(Бош муҳаррир ўринбосари)
Мирпўлат МИРЗО
Рустам КОСИМОВ
Қуролбой ТЎЛЕБОВЕВ
Ёқубжон ХЎЖАМБЕРДИ

ЖАМОАТЧИЛИК

КЕНГАШИ:
Саидмахмуд АКБАРОВ
Шохрух АКБАРОВ
Ортиқбой АБДУЛЛАЕВ
Мехмонкул ИСЛОМКУЛОВ
Тўлқин ЛУТФУЛЛАЕВ
Бобохон ШАРИФ
МАНЗИЛИМИЗ: 700000,
Тошкент-35, А. Толстой
кўчаси, 1.

ТЕЛЕФОНИМИЗ:
136-36-42, 136-35-29,
144-29-09.
Факс: 136-36-42.
ИНДЕКС: 64600
ЖУМА КУНЛАРИ
ЧИҚАДИ

Тахририятга келган қўл-ёзмалар (2 ораликда, 5 бетдан ошмаслиги лозим) ва суратлар муаллифларга қайтарилмайди. Мақола-лардаги фикр-мулоҳазалар, келтирилган факт ва рақам-лар масъулияти муаллифлар зиммасидадир.

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида 00011 рақам билан рўйхатга олинган.

Буюртма № Г-2339.
5107 нусхада чоп этилди.

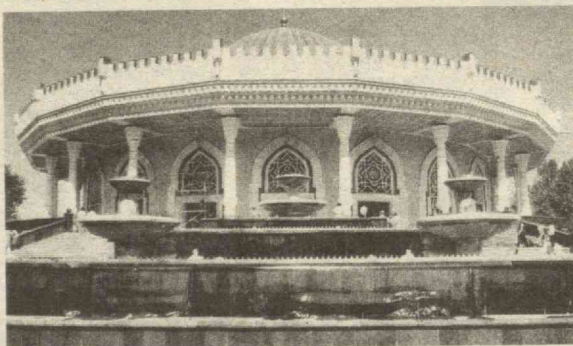
Офсет усулида босилди.
Бичими А-3, ҳажми 1 босма табак.

Газета «Шарқ» нашриёт матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси компьютерида терилди ва чоп этилди.

«ШАРҚ» НАШРИЁТ-МАТБАА АКЦИЯДОРЛИК КОМПАНИЯСИ БОСМАХОНАСИ.
Манзили:
Тошкент шаҳри,
«Буюк Турон» кўчаси,
41-уй.

Босишга топширилди — 19.00
Босишга топшириш вақти — 18.00

1 2 3 4 5 6

Тошкентдаги Темурийлар тарихи Давлат музейи.

«Оскар — йилнинг энг яхши шахматчиси»га топширилаётган совриндир. «Оскар» совринини «шахмат мавзуйида ёзадиган журнал-листлар халқаро уюшмаси — АИПЕ беради. Зеро со-

— очик соябон тутиб турган назокатли аёл тасвирланган.

«Оскар»ни биринчи марта Б. Ларсен (1967) қўлга киритган. Уни 1968-1969 йилда Б. Спасский,

«ОСКАР» СОВРИНИ

врин АИПЕнинг фахрий президенти, испаниялик шахмат ташкилотчиси Жорд Пуч ташаббуси билан ташкил этилган.

Биринчи «Оскар» соврини — от миниб турган киши тасвирланган кумуш ҳайкалча эди. Кейингида Мадрид герби — дарахт олдида тик турган айиқча акс этирилди. Ҳозирги «Оскар»да Испаниядаги бошқа бир шаҳар — Барселона герби

1970-1972 йилда Р. Фишер, 1973-1981 йилларда эса А. Карпов қўлга киритди. Кейинчалик у Г. Каспаров ва А. Карповларга насиб қилди.

1982 йилдан буён бу соврин шахматчи аёлларга ҳам берила бошланди. «Оскар» соврини билан аёллар ўртасида биринчи бўлиб Нона Гапириндани тақдирланди. 1983 йили унга Крамлинг (Швеция) сазовор бўлди.

ҲИҚМАТЛАР

Эринчоқлик — дунёдаги мавжуд ҳамма нарсанинг душманидир.

Танбаллик, ғайратсизлик, уятсизлик, журъатсизлик, камбағаллик — буларнинг ҳаммаси эринчоқликдан келиб чиқади.

АБАЙ

Нафратни яшириш мумкин, севгини пинҳон тутса бўлади, бепарволикни сир сақлаш эса жуда ҳам мушкул.

Л. БЕРНЕ

... Ялқовлик — тани ишдан чиқаришдир. Мажбур этиб бўлсада ўз танингни итоатга ва мақсадга мувофиқ бўйсунушига ургат. Ахир, ҳар қандай киши ўз танини бўйсундирилмас, бошқа кишиларнинг танини ҳеч қачон бўйсундирилмайди!

КАЙКОВУС

Агар қизиксанг, шу қулоғинг билан бутун жаҳонни тинглашинг мумкин, бепарво бўлсанг, ўз уйингдан сирдан ҳам воқиф бўлолмайсан.

ОЙБЕК

Бепарволик ва қабиҳлик ҳар вақт ёнма-ён юради.

Сев ёки нафратлан, маъқулла ёки норозилик билдир, аммо бепарво бўлма.

Қаердаки кишилар ўзи учун на маънавий, на моддий жавобгарлик сезмас, бепарволик вужудга келади.

Рус мақоллари

• Бу — қизиқ!

ТБИЛИСИ ФУНИКУЛЕРИ

Йилнинг тўрт фаслида ҳам Тбилисидаги фуникулер — осма ҳаво йўли доимо кишилар билан гавжум. Унда сайр этган кишилар само бўйлаб тоғда жойлашган республикадаги энг йирик маданият ва истиро-жат боғи Мташминдани, грузин фани ва маданиятининг атоқли намояндалари сағаналарини, рус ёзувчиси ва жамоат арбоби Александр Грибоедов ва унинг рафиқаси Нина Грибоедова қабрини томоша қиладилар.

«Фуникулер» сўзи французча «етимча», «арқон» сўзидан келиб чиққан ва арқон билан тортиладиган кўтарма транспорт иншооти деган маънони англатади.

Тбилисида Фуникулер қуриш режаси биринчи марта 1899 йилда пайдо бўлди. 1905 йил, апрелда осма йўл тантанали су-ратда очилди. Шундан буён у шаҳар аҳолисига ва меҳмонларга хизмат қилиб келмоқда. Йўл — бир изли, эни бир метр. Ўз даврида фуникулер янги техника асосида такомиллаштирилди.

Тбилисида Фуникулер қуриш режаси биринчи марта 1899 йилда пайдо бўлди. 1905 йил, апрелда осма йўл тантанали су-ратда очилди. Шундан буён у шаҳар аҳолисига ва меҳмонларга хизмат қилиб келмоқда. Йўл — бир изли, эни бир метр. Ўз даврида фуникулер янги техника асосида такомиллаштирилди.